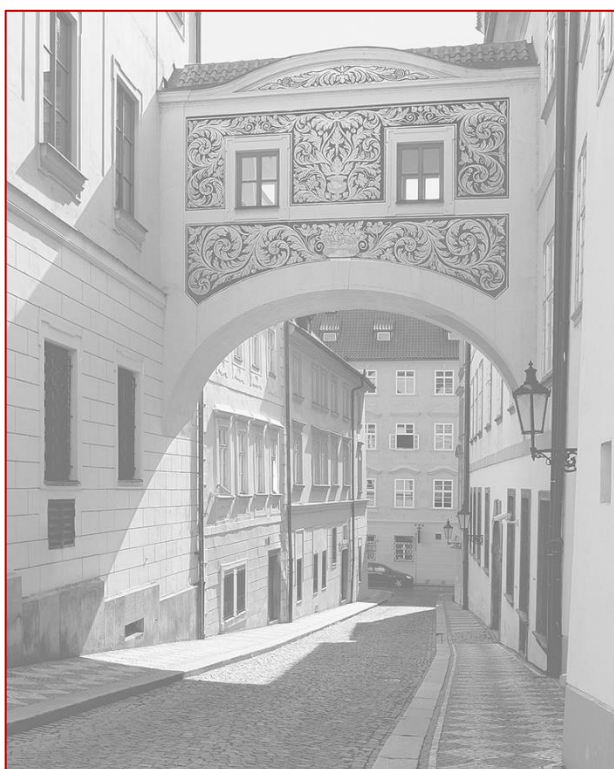

Přehled vnější činnosti EU

EU a politika rozšíření

Hlavní body agendy SZBP EU

Přehled SZBP 3/2021

duben 2021

autor: Klára Ibrahim, Karolína Buňatová

PŘEHLED VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU

Obsah:

EU A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	2
Zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Albánie	2
AGENDA SZBP EU A VNĚJŠÍ ČINNOST	3
Výroční zpráva EU o Hongkongu a Macau	3
Zpráva o vývoji v Hongkongu	3
Zpráva o vývoji v Macau	4
Neformální zasedání ministrů zahraničních věcí a ministrů vnitřní, 15. března 2021	4
Prodloužení sankcí EU za porušování územní celistvosti Ukrajiny	5
Prohlášení EU u příležitosti deseti let od vypuknutí konfliktu v Sýrii	6
Zasedání Rady přidružení EU – Gruzie	6
Odstoupení Turecka od Istanbulské úmluvy	7
Zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)	9
Aktuální zahraničněpolitické otázky	9
Vztahy EU – Turecko	10
Jižní sousedství	10
Videokonference s Vysokou komisařkou OSN pro lidská práva 10	
Zřízení Evropského mírového nástroje	10
Omezující opatření – globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv ..	11
Omezující opatření – Myanmar/Barma	12
Závěry o strategii EU v oblasti kybernetické bezpečnosti	13
Zasedání Evropské rady	14
Východní Středomoří	15
Rusko	16

EU a politika rozšíření

Zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Albánie

Dne 1. března 2021 se v Bruselu uskutečnilo 11. zasedání Rady stabilizace a přidružení EU – Albánie. Zasedání předsedal vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell, albánskou delegaci vedl albánský premiér Edi Rama a Evropskou komisi dále zastupoval komisař pro politiku sousedství a rozšíření Olivér Várhelyi. Jednání bylo zaměřeno na předvstupní strategii, zejména s ohledem na kritéria pro členství v EU (politická a hospodářská kritéria, evropské *acquis*, finanční spolupráce). Účastníci rovněž přezkoumali aktuální stav provádění dohody o stabilizaci a přidružení. Podkladem pro jednání byla zpráva o Albánii¹, kterou vydala Evropská komise v souvislosti se zveřejněním svého každoročního sdělení o politice rozšíření EU². V rámci zasedání také proběhla výměna názorů o vývoji na západním Balkáně a dalších mezinárodních otázkách společného zájmu. Na závěr zasedání vydali představitelé společně prohlášení, ve kterém shrnuli hlavní výstupy z jednání a vývoj ve vzájemných vztazích. Ve společném prohlášení Rada přidružení uvítala historické rozhodnutí Rady EU z března 2020 o zahájení přístupových jednání s Albánií³. Rada přidružení také přivítala zprávu Evropské komise o Albánii za rok 2020, která zhodnotila, že Albánie zvýšila své úsilí a přinesla další hmatatelné a udržitelné výsledky v klíčových oblastech. Rada stabilizace a přidružení se těší na uspořádání první mezivládní konference, která by se měla uskutečnit co nejdříve po schválení rámce pro jednání a v souladu s podmínkami pro konání první mezivládní konference stanovenými v závěrech Rady ze dne 25. března 2020. Rada také uznala výjimečné výzvy, kterým Albánie musela čelit v důsledku ničivého zemětřesení v roce 2019 a aktuálně probíhající pandemie covid-19 a připomněla v této souvislosti i bezprecedentní finanční podporu, kterou Albánii poskytla Evropská unie. Rada přidružení taktéž vzala na vědomí a přezkoumala pokrok v reformních oblastech, včetně právního státu a soudnictví, dodržování základních práv, veřejné správy, hospodářské politiky, vzdělávání a zaměstnanosti, konektivity a zelené agendy a ocenila odhodlání Albánie při prosazování její reformní agendy EU. Rada přidružení taktéž vzala na vědomí pokrok dosažený v praktických přípravách na nadcházející volby v Albánii. V této souvislosti se Rada shodla na potřebě další implementace doporučení OBSE/ODHIR i Benátské komise.⁴

---

¹Commission Staff Working Document: Albania 2020 Report. Ec.europa.eu [online], 06/10/2020 [cit. 2020-03-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/albania_report_2020.pdf.

²Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2020, KOM(2020) 660 v konečném znění, projednal na své schůzi dne 9. prosince 2020 výbor pro evropské záležitosti PS PČR a přijal k dokumentu usnesení č. [394](#).

³Více k tématu viz Přehled SZBP EU č. 3/2020, str. 4. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁴Joint press statement following the 11th meeting of the Stabilisation and Association Council between the EU and Albania. Consilium.europa.eu [online], 0/03/2021 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/03/01/joint-press-statement-following-the-11th-meeting-of-the-stabilisation-and-association-council-between-the-eu-and-albania/>.

Agenda SZBP EU a vnější činnost

Výroční zpráva EU o Hongkongu a Macau

Dne 12. března 2021 vydala Evropská komise společně s vysokým představitelem EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dvě samostatné výroční zprávy o politickém a hospodářském vývoji ve zvláštní administrativní oblasti Hongkong⁵ a o vývoji ve zvláštní administrativní oblasti Macao⁶. Evropská unie a její členské státy pozorně sledují politický a ekonomický vývoj ve zvláštní administrativní oblasti (ZAO) Hongkong od jejího předání Čínské lidové republiky v roce 1997 a v ZAO Macao od jejího předání v roce 1999 a vydávají pravidelné, každoroční zprávy. Evropská unie podporuje zásadu dojednanou při předání, která se řídí uplatňováním pravidla „jedna země, dva systémy“. Zprávy, které jsou určené Evropskému parlamentu a Radě jsou vydávány v souladu se závazkem, který byl dán Evropskému parlamentu v roce 1997.

Zpráva o vývoji v Hongkongu

Zpráva zdůrazňuje, že v průběhu roku 2020 došlo v Hongkongu k dalšímu vážnému narušení vysoké míry autonomie, demokratických zásad a základních svobod tohoto regionu, které se čínské autority zavázaly nejméně do roku 2047 chránit. Toto rapidní zhoršení zpochybňuje ochotu Číny dodržovat její mezinárodní závazky a závazky vůči obyvatelům Hongkongu podle zásady „jedna země, dva systémy“ a hongkongského základního zákona. Zpráva v této souvislosti zmiňuje především zákon o národní bezpečnosti, který dne 30. června 2020 uložil Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců Hongkongu⁷. Obsah tohoto zákona vyvolal vážné obavy, které byly z velké části odůvodněny následnými událostmi. Zákon o národní bezpečnosti má odrazující účinek na výkon chráněných práv a svobod v Hongkongu a slouží jako ústřední prvek tvrdého zákroku proti opozici, v rámci něhož byla zatčena řada prodemokratických aktivistů. Existují rovněž obavy ohledně exteritoriálních účinků tohoto zákona a jeho možných přímých důsledků pro občany, podniky a zájmy EU. Pevninské orgány posílily dohled nad záležitostmi Hongkongu. Nadále existuje vysoká míra důvěry v integritu a nestrannost soudnictví, ale je méně jasné, do jaké míry budou soudci v souvislosti s uplatňováním zákona o národní bezpečnosti schopni chránit práva a svobody. S odvoláním na probíhající pandemii covid-19 byly o jeden rok odloženy volby do Legislativní rady, jejichž konání bylo plánováno na 6. září 2020. Vysoký stupeň autonomie Hongkongu a systém demokratické kontroly byl dále narušen rozhodnutím o vyhoštění čtyř prodemokratických lidových zástupců hongkongskými orgány v návaznosti na rozhodnutí Stálého výboru Všečínského shromáždění lidových zástupců v Pekingu. Výroční zpráva nadále zdůrazňuje vzájemné mezilidské a hospodářské zájmy a vazby mezi EU a Hongkongem. V Hongkongu se nachází přibližně 1 560 evropských společností a 163 miliard eur evropských investic. I přes negativní dopady pandemie covid-19 přesáhl v roce 2020 celkový dvoustranný obchod 27,4 miliardy eur a přes Hongkong putuje více než 60 % přímých zahraničních investic směřujících do Číny a z Číny. Uložení zákona

⁵ Společná zpráva Evropskému parlamentu a Radě - Zvláštní administrativní oblast Hongkong: Výroční zpráva za rok 2020. Eur-lex.europa.eu [online], 12/03/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0006&qid=1617113321213&from=CS>.

⁶ Společná zpráva Evropskému parlamentu a Radě - Zvláštní administrativní oblast Macao: Výroční zpráva za rok 2020. Eur-lex.europa.eu [online], 12/03/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0005&qid=1617112748812&from=CS>.

⁷ Více k tématu viz Přehled SZBP EU č. 6/2020, s. 7 – 8. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

o národní bezpečnosti a zhoršení situace v Hongkongu v průběhu roku 2020 mělo negativní dopad na podnikatelské prostředí.⁸

Zpráva o vývoji v Macau

Zásada „jedna země, dva systémy“ se nadále uplatňovala i v roce 2020, jak stanoví základní zákon o Macau. Také v roce 2020 byla v rámci zásady „jedna země, dva systémy“ v obecné rovině nadále dodržována práva a základní svobody obyvatel Macaa a zachovávány zásady právního státu. Sdělovací prostředky Macaa nadále vyjadřovaly širokou škálu názorů, ačkoli existovaly určité obavy z rostoucí autocenzury. Ačkoli základní zákon ani jiné legislativní akty nestanoví možnost zavedení všeobecného hlasovacího práva, EU vybízí macajské orgány, aby podporovaly větší zapojení veřejnosti do volby předsedy vlády a zákonodárného shromáždění. Co se týče hospodářské sféry, vláda přijala účinná opatření s cílem zastavit šíření onemocnění covid-19, ale hospodářství ZAO Macao bylo pandemií těžce zasaženo a HDP zaznamenal prudký pokles. To lze z velké části vysvětlit přetrvávající závislostí Macaa na odvětví hazardních her a na cestovním ruchu, který byl v roce 2020 v důsledku pandemie velice omezen. Bylo podniknuto několik legislativních kroků zaměřených na řešení významných sociálních problémů, jako jsou minimální mzdy, mateřská a otcovská dovolená a právní předpisy upravující zprostředkování práce. I když vláda zaváděla podpurná opatření pro obyvatele a společnosti a také trh práce si vedl dobře, hospodářské oživení v ZAO Macao bude z velké části záviset na tom, kdy a v jakých počtech se do Macaa vrátí turisté z pevninské Číny. Z dlouhodobějšího hlediska zůstávají klíčovými strategiemi diverzifikace hospodářství a regionální integrace.⁹

Neformální zasedání ministrů zahraničních věcí a ministrů vnitra, 15. března 2021

Hlavním tématem neformálního zasedání ministrů zahraničních věcí a ministrů vnitra, které proběhlo formou videokonference, byly vnější aspekty migrační politiky EU v rámci nového paktu o migraci a azylu¹⁰. Zasedání spolupředsedali vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell a portugalský ministr vnitra Eduardo Cabrita. Ministři se především zabývali otázkou migrace jako důležitého prvku ve vztazích s klíčovými třetími zeměmi. Diskutovali také o tom, jak nejlépe rozvíjet a dále posilovat komplexní, vyrovnanou a vzájemně výhodnou spolupráci mezi zeměmi původu, tranzitními a cílovými zeměmi. K tomu mají být využity všechny dostupné nástroje včetně nového partnerství EU – AKT po vypršení dohody z Cotonou¹¹

---

⁸ Hongkong: Zpráva EU upozorňuje na alarmující zhoršení politické situace. Ec.europa.eu [online], 12/03/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_1086.

⁹ Společná zpráva Evropskému parlamentu a Radě - Zvláštní administrativní oblast Macao: Výroční zpráva za rok 2020. Eur-lex.europa.eu [online], 12/03/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0005&qid=1617112748812&from=CS>.

¹⁰ Novým paktem o migraci a azylu se zabýval Výbor pro evropské záležitosti PSP ČR v listopadu 2020. Usnesení je k dispozici na: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?id=88570>

¹¹ Dohoda z Cotonou byla přijata v roce 2000 jako obecný rámec upravující vztahy mezi EU a africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (tzv. zeměmi AKT). Více informací k dispozici zde:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/cotonou-agreement/>

a nové agendy pro Středomoří. Dále se ministři zaměřili na způsoby zlepšení koordinace a spolupráce v rámci EU.¹²

Na tiskové konferenci po jednání zmínil vysoký představitel také téma legální migrace, která je na jedné straně potřebná, ale zároveň musí být spravedlivá, bezpečná a regulovaná a musí být součástí celého komplexu migrační politiky. Vysoký představitel následně odpověděl na dotaz, zda se ministři zabývali otázkou obnovení migračního paktu s Tureckem z roku 2016¹³. Dle jeho názoru je dohoda s Tureckem stále platná, a přestože je často kritizována, bylo díky ní dosaženo hmatatelných výsledků jako například snížení počtu ztrát na životech, snížení neoprávněných překročení hranic a zlepšení situace uprchlíků a migrantů v Turecku. Jak sám upřesnil, dosud bylo ze strany EU nasmlouváno více jak 100 projektů asistence uprchlíkům v Turecku v hodnotě 6 miliard eur. Jelikož však tito lidé budou nadále potřebovat podporu ze strany EU, a protože pomoc Turecku se zátěží v podobě velkého počtu uprchlíků na jeho území patří mezi společné zájmy EU a Turecka, bude toto téma součástí jednání Evropské rady o vztazích s Tureckem a následně i jednání s Tureckem samotným.¹⁴

Prodloužení sankcí EU za porušování územní celistvosti Ukrajiny

Dne 12. března 2021 rozhodla Rada EU o prodloužení platnosti sankcí namířených proti osobám a subjektům, které narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, o dalších šest měsíců, tedy do 15. září 2021. Omezující opatření vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny byla poprvé zavedena dne 17. března 2014. Stávající omezující opatření obnášejí cestovní omezení, zmrazení majetku a zákaz zpřístupnění finančních prostředků nebo jiných hospodářských zdrojů osobám a subjektům uvedeným na seznamu. Sankce se budou nadále vztahovat na 177 fyzických osob a 48 subjektů. Mezi další opatření EU prováděná v reakci na krizi na Ukrajině patří hospodářské sankce vůči určitým odvětvím ruského hospodářství, které nyní platí do 31. července 2021, a omezující opatření v reakci na protiprávní anexi Krymu a Sevastopolu, která jsou omezena na území Krymu a Sevastopolu a nyní platí do 23. června 2021. Seznam osob a subjektů, na něž se sankce vztahují, Rada průběžně přezkoumává a pravidelně aktualizuje.¹⁵

---

¹² Informal video conference of foreign affairs and home affairs ministers, 15 March 2021. Consilium.europa.eu [online], 15/03/2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2021/03/15/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Informal+video+conference+of+foreign+affairs+and+home+affairs+ministers

¹³ Více k tématu k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>

¹⁴ Informal video conference of EU Foreign and Home Affairs Ministers: Remarks by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the press conference. Eeas.europa.eu [online], 15/03/2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/95024/informal-video-conference-eu-foreign-and-home-affairs-ministers-remarks-high_en

¹⁵ Ukrajina: EU prodloužila sankce za porušování územní celistvosti o dalších šest měsíců. Consilium.europa.eu [online], 12/03/2021 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/12/ukraine-eu-extends-sanctions-over-territorial-integrity-for-a-further-six-months/>.

Prohlášení EU u příležitosti deseti let od vypuknutí konfliktu v Sýrii

U příležitosti dne 15. března 2021, který představuje desetileté výročí od zahájení pokojných občanských protestů v celé Sýrii, jejichž brutální represe ze strany syrského režimu vedla k válečnému konfliktu, který již trvá deset let, vydal vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell jménem EU prohlášení, ke kterému se připojily i kandidátské země Turecko, Republika Severní Makedonie, Černá Hora, Srbsko a Albánie, země ESVO Island, Lichtenštejnsko a Norsko, členské státy Evropského hospodářského prostoru, jakož i Ukrajina, Moldavská republika a Gruzie. V prohlášení uvádí, že válečný konflikt v Sýrii způsobil za posledních deset let nesmírné lidské utrpení a nesčetné zneužívání a porušování lidských práv a závažné porušování mezinárodního humanitárního práva všemi stranami, zejména syrským režimem. Odpovědnost za veškeré porušování mezinárodního humanitárního práva a právních předpisů v oblasti lidských práv je nanejvýš důležitá, a to jako právní požadavek i jako ústřední prvek pro dosažení udržitelného míru a skutečného usmíření v Sýrii. Dále připomíná, že syrská uprchlická krize v důsledku konfliktu je největší krizí vysídlování na světě zahrnující 5,6 milionu registrovaných uprchlíků a dalších 6,2 milionu osob vysídlených v rámci Sýrie, přičemž nebyly vytvořeny podmínky pro jejich bezpečný, dobrovolný, důstojný a udržitelný návrat v souladu s mezinárodním právem. Konflikt má navíc závažné dopady v celém regionu i mimo něj a rozdmýchal aktivitu teroristických organizací. V této souvislosti zdůrazňuje, že se všichni aktéři v Sýrii musí zaměřit na boj proti Dá'íš a prioritou nadále zůstává zabránit obnovení této teroristické organizace. Evropská unie nadále rezolutně požaduje ukončení represí a propuštění zadržovaných osob. Zároveň vyzývá syrský režim a jeho spojence, aby se smysluplně zapojili do plného provádění rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2254. Nedosáhne-li se věrohodného pokroku a budou-li represe pokračovat, dojde koncem května k obnovení cílených sankcí EU vůči vedoucím představitelům a subjektům režimu. Ve dnech 29. a 30. března se uskuteční již pátá bruselská konference na téma „Podpora budoucnosti Sýrie a okolního regionu“, které bude EU předsedat a které se zúčastní vlády a mezinárodní organizace, jakož i zástupci syrské občanské společnosti. Cílem konference bude, stejně jako v předchozích letech, mobilizovat mezinárodní finanční podporu, která bude určena na pomoc pokrytí dramaticky rostoucí humanitární potřeby v Sýrii, jakož i syrských uprchlíků a komunit a zemí v regionu. Evropská unie je připravena posílit dialog mezi všemi mezinárodními aktéry, kteří mají vliv na syrskou krizi, a vyzývá je, aby na konferenci spojili své síly s cílem znovu potvrdit a upevnit silnou podporu politického řešení v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 2254. Na závěr připomíná, že Evropská unie a její členské státy poskytly v souvislosti s válkou v Sýrii za poslední desetiletí přibližně 24 miliard eur, a zůstávají tak největšími přispěvateli k plnění potřeb vyplývajících z konfliktu a syrský lid má i nadále plnou politickou a humanitární podporu ze strany Evropské unie ve snaze o mírovou a udržitelnou budoucnost.¹⁶

Zasedání Rady přidružení EU – Gruzie

Dne 16. března 2021 se uskutečnilo v Bruselu šesté zasedání Rady přidružení EU – Gruzie. Dohoda o přidružení mezi EU a Gruzii, zahrnující prohloubenou a komplexní zónu volného obchodu, vstoupila v platnost v plném rozsahu dne 1. července 2016. Zasedání předsedal vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell, gruzínskou delegaci vedl premiér Irakli

¹⁶ Sýrie: prohlášení vysokého představitele jménem Evropské unie u příležitosti deseti let od vypuknutí konfliktu. Consilium.europa.eu [online], 14/03/2021 [cit. 2020-03-26]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/14/syria-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-10-years-of-the-conflict/>.

Garibašvili. Evropskou komisi poté zastupoval komisař pro evropskou politiku sousedství a jednání o rozšíření Olivér Várhelyi. Účastníci zasedání přezkoumali vztahy mezi EU a Gruzii, včetně otázek souvisejících s politickým dialogem, politickým sdružováním, spravedlností a svobodou a bezpečností. Rovněž jednali o hospodářské a odvětvové spolupráci, obchodních záležitostech, zahraniční a bezpečnostní politice a mírovém řešení konfliktů. Na závěr zasedání vydali účastníci společné tiskové prohlášení, ve kterém shrnuli hlavní body jednání. Obě strany opětovně potvrdily svůj společný a trvalý závazek k hlubšímu politickému přidružení a hospodářské integraci Gruzie. Rada v této souvislosti uvítala kvalitu a četnost probíhajícího dialogu na vysoké úrovni a poukázala na význam aktivního monitoringu jejich výsledků. Rada také uvítala pokrok Gruzie na evropské cestě i v kontextu ztížených podmínek kvůli probíhající pandemii covid-19 a obě strany zmínily v této souvislosti rychlou pomoc EU poskytnutou Gruzii. Rada přidružení také diskutovala o politické situaci v Gruzii v souvislosti s parlamentními volbami, které se uskutečnily ve dnech 31. října 2020 (1. kolo) a 21. listopadu 2020 (2. kolo) poprvé dle revidovaného volebního zákona, který významným způsobem posílil poměrné prvky smíšeného volebního systému pro volby do parlamentu¹⁷. Rada přidružení konstatovala, že volby byly kompetitivní a byly při nich celkově dodrženy základní svobody. Všechny nedostatky, identifikované mezinárodními pozorovateli včetně OBSE/ODHIR, a z nich vyplývající doporučení je nutné řešit prostřednictvím ambiciózní a inkluzivní volební reformy s cílem posílit volební prostředí a učinit ho příznivější pro demokratické vedení voleb. Rada přidružení také vyjádřila politování nad prohlubující se politickou polarizací v Gruzii a vyzvala k urychlenému řešení aktuální politické situace. Rada přidružení se v této souvislosti také shodla na tom, že je nezbytné, aby všichni političtí aktéři i nadále pracovali v mediaci podporované EU. V otázkách provádění reform v oblasti právního státu uvítala Rada přidružení dosažený pokrok, zároveň se však shodla, že existuje řada oblastí, v kterých je zapotřebí většího úsilí, mimo jiné v oblasti posilování nezávislosti soudnictví uvedením procesu jmenování soudců Nejvyššího soudu do souladu s evropskými normami. Rada přidružení také uvítala pokrok dosažený při provádění gruzínské strategie pro lidská práva a jejího akčního plánu, jakož i důležitou práci odboru ochrany lidských práv ministerstva vnitra. Rada přidružení dále zopakovala strategickou úlohu Gruzie v oblasti energetiky, dopravy a konektivity. EU se zavázala, že bude i nadále úzce spolupracovat s Gruzii na agendě propojení, mimo jiné postupným dokončováním indikativních hlavních transevropských dopravních sítí (TEN-T), jako kroku k posílení konektivity a mezinárodního obchodu mezi Evropou a Asií. V oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky EU zopakovala svou pevnou podporu svrchovanosti a územní celistvosti Gruzie v rámci svých mezinárodně uznávaných hranic a zopakovala také svůj pevný závazek k mírovému řešení konfliktů v Gruzii s využitím všech nástrojů, které má k dispozici, včetně politiky neuznání a angažovanosti.¹⁸

Odstoupení Turecka od Istanbulské úmluvy

Dne 20. března 2021 oznámilo Tureckou formou vydání prezidentského dekretu, že anuluje ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, známé jako Istanbulská úmluva. Jedná se o historicky první odstoupení Turecka od lidskoprávní smlouvy

---

¹⁷ Více k tématu parlamentních voleb v Gruzii viz Přehled SZBP EU č. 10/2020, s. 11-12. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

¹⁸ Joint press release following the 6th Association council meeting between the European Union and Georgia. Consilium.europa.eu [online], 16/03/2021 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/03/16/joint-press-release-following-the-6th-association-council-meeting-between-the-european-union-and-georgia/>.

na základě rozhodnutí prezidenta.¹⁹ Istanbulská úmluva byla sjednána roku 2011 a vstoupila v platnost roku 2014. K aktuálnímu datu ji ratifikovalo 34 ze 47 členských států Rady Evropy²⁰. Turecko podepsalo Istanbulskou úmluvu dne 14. března 2011, dne 24. listopadu 2011 byla její ratifikace jednomyslně odsouhlasena Velkým národním shromážděním Turecka a dne 10. února 2012 byla schválena Radou ministrů Turecka, exekutivním orgánem, který je nyní nahrazen prezidentem. Dne 8. března 2012 byl poté schválen zákon č. 6284, kterým se Istanbulská úmluva začlenila do vnitrostátního práva Turecka.²¹ K odstoupení od Istanbulské úmluvy vydalo Turecko dne 22. března 2021 prohlášení prostřednictvím ředitelství pro komunikaci prezidentského úřadu, ve kterém jako důvod pro odstoupení Turecka od úmluvy označilo skutečnost, že „*Istanbulská úmluva, která měla původně podporovat práva žen, byla unesena skupinou lidí, kteří se pokoušejí normalizovat homosexualitu - což je neslučitelné se sociálními a rodinnými hodnotami Turecka*“²². V prohlášení je dále uvedeno, že rozhodnutí odstoupit od Istanbulské úmluvy v žádném případě neznamena, že by Turecko rezignovalo na ochranu žen a upustilo od boje proti násilí na ženách a domácímu násilí. V této souvislosti prezident Erdoğan důrazně opakuje, že Turecko bude i nadále chránit bezpečnost a práva všech žen, a zdůrazňuje, že boj proti domácímu násilí se zásadou nulové tolerance bude i nadále prioritou vládní agendy.²³ Oznámení o odstoupení Turecka od Istanbulské úmluvy vyvolalo na vnitrostátní úrovni demonstrace tisíců příznivců skupin podporujících lidská práva a práva žen, někteří ústavní právníci a advokátní komory v Turecku dále poukazují na to, že toto rozhodnutí, jednostranně učiněné prezidentem bez souhlasu parlamentu, je v rozporu s tureckou ústavou.²⁴ Evropská unie se ke kroku Turecka vyjádřila prostřednictvím vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrela, který ve svém prohlášení vyslovil hlubokou lítost a nepochopení rozhodnutí Turecka. Zdůraznil, že toto rozhodnutí může ohrozit ochranu a základní práva žen a dívek v Turecku a vysílá nebezpečnou zprávu po celém světě. Naléhá proto na Turecko, aby své rozhodnutí zvrátilo, a doufá, že se Turecko brzy znovu připojí k Evropské unii při obraně práv žen a dívek, což je základní prvek lidských práv, míru, bezpečnosti a rovnosti ve 21. století.²⁵

---

¹⁹ Withdrawal from the Istanbul Convention by Turkey: A Testing Problem for the Council of Europe. Ajiltalk.org [online], 22/3/2021 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.ejiltalk.org/withdrawal-from-the-istanbul-convention-by-turkey-a-testing-problem-for-the-council-of-europe/>.

²⁰ Z členských států Rady Evropy smlouvu neratifikovalo 13 států: Arménie, Ázerbájdžán, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Lotyšsko, Lichtenštejnsko, Litva, Moldavsko, Rusko, Slovensko, Ukrajina a Spojené království. Zdroj: Tabulka podpisů a ratifikací Smlouvy 210, Úmluva Rady Evropy o prevenci a po boji proti násilí páchanému na ženách a domácímu násilí, Stav od 12. 4. 2021. Coe.int [online], 12/4/2021 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures?p_auth=04So3p5w.

²¹ Withdrawal from the Istanbul Convention by Turkey: A Testing Problem for the Council of Europe. Ajiltalk.org [online], 22/3/2021 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.ejiltalk.org/withdrawal-from-the-istanbul-convention-by-turkey-a-testing-problem-for-the-council-of-europe/>.

²² Statement regarding Türkiye's withdrawal from the Istanbul Convention. Iletisim.gov.tr [online], 22/03/2021 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: <https://www.iletisim.gov.tr/english/haberler/detay/statement-regarding-turkeys-withdrawal-from-the-istanbul-convention>.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Turkey: Statement by High Representative/Vice-President Josep Borrell on Turkey's withdrawal of the Istanbul Convention. Eeas.europa.eu [online], 20/03/2021 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/95380/turkey-statement-high-representativevice-president-josep-borrell-turkey%E2%80%99s-withdrawal-istanbul_en.

Zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)

Dne 22. března 2021 proběhlo v Bruselu zasedání Rady EU pro zahraniční věci (FAC)²⁶. Na pořadu jednání byly aktuální zahraničněpolitické otázky, jižní sousedství, Evropský mírový nástroj a přijetí opatření k situaci v Myanmaru/Barmě a v rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv. V rámci jednání také proběhla videokonference s Vysokou komisařkou OSN pro lidská práva Michelle Bacheletovou. Rada rovněž přijala závěry o strategii EU v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Aktuální zahraničněpolitické otázky

Rada posoudila situaci v **Myanmaru/Barmě**, která se od vojenského převratu 1. února 2021 stále zhoršuje. Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell zdůraznil, že EU bude nadále pokračovat ve svém diplomatickém úsilí o obnovení demokracie a legitimní občanské vlády. Ministři byli také informováni o aktuálním dění v zemích **západního Balkánu**, konkrétně o zasedání Rad stabilizace a přidružení a o nedávné návštěvě zvláštního zástupce EU pro dialog mezi Bělehradem a Prištinou a pro další regionální otázky týkající se západního Balkánu Miroslava Lajčáka v regionu. V rámci krátké diskuse o situaci v **Rusku** ministři potvrdili, že EU bude na základě pěti hlavních zásad²⁷ jednat vůči Rusku tak, jak to bude situace vyžadovat. Další debata k situaci v Rusku proběhne na úrovni vedoucích představitelů zemí EU na videokonferenci ve dnech 25. a 26. března 2021²⁸. Vysoký představitel poté informoval Radu o **Radě přidružení EU – Gruzie**²⁹, která se uskutečnila 16. března 2021, a o mediačním úsilí EU z uplynulých týdnů o překonání politické krize v Gruzii. Vysoký představitel opětovně zdůraznil, že všichni představitelé gruzínských politických stran musí dát na první místo svých zájmů gruzínský lid, učinit nutné kompromisy a soustředit se na další naléhavé problémy jako jsou např. pandemie covidu-19, ekonomická obnova a národní bezpečnost. Ve světle nedávných událostí, jako vyhoštění vedoucí diplomatické mise EU ve **Venezuele** a následného prohlášení vedoucí diplomatické mise Bolívarské republiky Venezuela v EU za *personu non grata*³⁰, ministři zdůraznili, že soustavným úsilím je možné dosáhnout stabilizace a opětovné demokratizace ve Venezuele. Vysoký představitel následně informoval ministry o každodenních zprávách o masivním porušování lidských práv v **Etiopii**. EU bude nadále zvyšovat tlak na umožnění přístupu do země pro humanitární účely, zahájení nezávislého vyšetřování porušování lidských práv a stažení eritrejských vojenských jednotek. Vysoký představitel zdůraznil, že EU je připravena aktivovat vůči osobám odpovědným za porušování lidských práv všechny své nástroje zahraniční politiky a že finského ministra zahraničí Pekku Haavista pověřil k uskutečnění druhé mise v regionu.

---

²⁶ Outcome of the Council Meeting. Foreign Affairs. Brussels, 22 March 2021. Provisional Version.

Consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/media/48912/st07192-en21.pdf>

²⁷ Přehled k dispozici na: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eeas-eu-russia_relation-en-v15.pdf

²⁸ Jednání Evropské rady nakonec proběhlo jen v rámci jednoho dne, a to 25. března 2021. Viz část o Evropské radě.

²⁹ Více informací k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/16/joint-press-release-following-the-6th-association-council-meeting-between-the-european-union-and-georgia/>

³⁰ Více k tématu viz Přehled SZBP č. 2/2021, s. 10-11. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>

Vztahy EU – Turecko

Rada posoudila vztahy EU s Tureckem s ohledem na společnou zprávu vysokého představitele a Komise vypracovanou před videokonferencí členů Evropské rady, která proběhne ve dnech 25. – 26. března 2021³¹. Podle ministrů je zpráva dobrým základem pro diskusi. Vysoký představitel připomněl, že od závěrů Evropské rady z prosince 2020, kdy se diskutovala situace v Turecku, se objevily pozitivní signály ze strany tureckého vedení. Přestože byly provedeny kroky ke zmírnění napětí ve východním Středomoří, proces zůstává křehký a úsilí ke zmírnění napětí musí pokračovat. Ministři se shodli, že je důležité na jedné straně udržet a upevnit aktuální dynamiku vzájemných vztahů, ale zároveň nevylučovat žádné projednávané varianty postupu pro případ jiného vývoje situace.

Jižní sousedství

Během výměny názorů k problematice jižního sousedství³² byla zdůrazněna potřeba silnějšího, užšího a efektivnějšího partnerství a spolupráce EU a jejích partnerů v řešení společných problémů, jako jsou covid-19, konflikty, migrace, klimatická změna a terorismus. Ministři se především zaměřili na implementaci společného sdělení o obnoveném partnerství se zeměmi jižního sousedství ze dne 9. února 2021, a na zajištění jeho fungování. Během diskuse se dotkli témat jako např. podpora reforem, práce s občanskou společností, využití potenciálu tzv. zelené a digitální transformace, atd. Závěry o jižním sousedství budou přijaty na příštím jednání Rady pro zahraniční věci (19. dubna 2021).

Videokonference s Vysokou komisařkou OSN pro lidská práva

Ministři měli možnost diskutovat s Vysokou komisařkou OSN pro lidská práva Michelle Bacheletovou o stavu lidských práv ve světě a jejich posledním vývoji. Touto videokonferencí byl zároveň spuštěn strategický dialog mezi EU a vysokou komisařkou, který je novou iniciativou v rámci strategie posilování příspěvku EU k multilateralismu založeném na pravidlech.³³

Zřízení Evropského mírového nástroje

Rada³⁴ přijala rozhodnutí o zřízení **Evropského mírového nástroje**³⁵, který dnem přijetí vstoupil v platnost. Evropský mírový nástroj je mimorozpočtový fond o objemu max. **5 miliard eur v cenách roku 2018 na období 2021 – 2027**³⁶ (období shodné s obdobím víceletého finančního rámce), který má za cíl zvýšit schopnost EU předcházet konfliktům, chránit mír a posilovat mezinárodní stabilitu a bezpečnost. EU bude mít s tímto nástrojem **možnost doplňovat činnosti svých misí a operací v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) v hostitelských zemích podpůrnými**

³¹ Jednání Evropské rady nakonec proběhlo jen v rámci jednoho dne, a to 25. března 2021. Viz část o Evropské radě.

³² Společným sdělením Obnovené partnerství s jižním sousedstvím – Nová agenda pro Středomoří se zabýval Výbor pro evropské záležitosti PSP ČR dne 17. března 2021. Usnesení je k dispozici na:

<https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=187230>

³³ Více k tématu k dispozici na:

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/en_strategy_on_strengthening_the_eus_contribution_to_rules-based_multilateralism.pdf

³⁴ Dánsko se s ohledem na opatření přijatá Radou podle čl. 26 odst. 1, článku 42 a článků 43 až 46 Smlouvy o EU neúčastní vypracovávání a provádění rozhodnutí a činností Unie, které mají vliv na obranu, a nepřispívá na jejich financování.

³⁵ Dokument k dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0509&from=EN>

³⁶ Členské státy budou každý rok do fondu přispívat na základě klíče hrubého národního důchodu (HND) a odhadovaného ročního rozpočtu Evropského mírového nástroje.

opatřeními, ať už se jedná o dodávky vojenského a obranného vybavení, infrastrukturu nebo pomoc realizovanou na žádost třetích zemí nebo regionálních či mezinárodních organizací. Nástroj je součástí komplexního přístupu EU k financování vnější činnosti v rámci snah o zajištění ucelené koncepce bezpečnostní politiky EU a jejího prolínání s dalšími politikami a nástroji, jako je např. nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI-Globální Evropa)³⁷. Tím, že bude financování v průběhu následujícího sedmiletého období předvídatelné a spolehlivé, umožní nástroj rychlejší nasazení a větší flexibilitu a předvídatelnost operací. Zároveň jej budou doprovázet důkladná posouzení rizik a spolehlivé záruky. Nástroj nahradí dosavadní mechanismus Athena a africký mírový projekt, a bude jej nově možné využít kdekoliv na světě.³⁸

Rada zároveň schválila „Obecné pokyny a navrhované priority opatření pomoci v počátečním období (2021 – 2023)“ a dokument „Poskytování vojenských technologií a vybavení v rámci základních principů dodržování a kontroly Evropského mírového nástroje“.

Omezující opatření – globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv

Rada rozhodla o **uložení omezujících opatření vůči jedenácti osobám a čtyřem subjektům zodpovědným za vážné porušování lidských práv v různých zemích po celém světě**³⁹. Spolu se čtyřmi osobami z Ruska, na které byly uvaleny sankce na začátku března v souvislosti s případem Alexeje Navalného⁴⁰, je těchto 15 označených osob a subjektů součástí prvního širšího balíčku v rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv zavedeného v prosinci 2020⁴¹. Mezi porušení lidských práv, na která Rada odkázala, patří represe v Korejské lidově demokratické republice, mimosoudní popravky a násilná zmizení v Libyi, rozsáhlé svévolné zadržování Ujgurů v čínském Sin-ťiang⁴², mučení a represe vůči LGBTI osobám a politickým oponentům v Čechensku v Rusku a mučení, mimosoudní, zrychlené nebo svévolné popravky a zabíjení v Jižním Súdánu a Eritreji. V rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv se na osoby a subjekty zařazené na seznam vztahuje zmrazení majetku v EU a osobám a subjektům v EU je zakázáno jim přímo či nepřímo zpřístupňovat finanční prostředky. Pro osoby zařazené na seznam navíc platí zákaz cestování do EU.⁴³

Na sankce proti čínským představitelům okamžitě reagovala Čína odvetnými sankcemi namířenými proti 10 občanům EU (včetně pěti europoslanců: Reinharda Bütikofera, Michaela Gahlera,

---

³⁷ Více informací k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/17/neighbourhood-development-and-international-cooperation-instrument-global-europe-eu-ambassadors-greenlight-final-compromise-text-with-a-view-to-an-agreement-with-the-ep/>

³⁸ EU zřídila Evropský mírový nástroj. Consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/22/eu-sets-up-the-european-peace-facility/>

³⁹ Příslušné právní akty byly zveřejněny v Úředním věstníku. K dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:0991:FULL&from=EN>

⁴⁰ Více informací k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/02/global-human-rights-sanctions-regime-eu-sanctions-four-people-responsible-for-serious-human-rights-violations-in-russia/>

⁴¹ Více k tématu k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/12/07/eu-adopts-a-global-human-rights-sanctions-regime/>

⁴² K sankcím se na základě koordinovaného postupu západních zemí připojily i Kanada a Velká Británie. USA přijaly protičínské sankce již dříve. Ministr zahraničí USA Antony Blinken k tomu uvedl, že Čína v Sin-ťiang „páchá genocidu a zločiny proti lidskosti“. Uighurs: Western countries sanction China over rights abuses. BBC.com [online], 23/3/2021 [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-56487162>

⁴³ EU uložila další sankce za závažné porušování lidských práv po celém světě. Consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/22/eu-imposes-further-sanctions-over-serious-violations-of-human-rights-around-the-world/#>

Raphaëla Glucksmanna, Ilhana Kyuchyuka a Miriam Lexmannové) a 4 subjektům (včetně Politického a bezpečnostního výboru Rady EU, v němž mají zástupce všechny členské státy EU).⁴⁴

Omezující opatření – Myanmar/Barma

Rada také uložila **sankce vůči jedenácti osobám odpovědným za vojenský převrat v Myanmaru/Barmě**⁴⁵, který proběhl dne 1. února 2021⁴⁶, a po kterém stále probíhají vojenské a policejní represe proti pokojným demonstrantům. Mezi sankcionovanými osobami je vrchní velitel myanmarských ozbrojených sil (Tatmadaw) Min Aun Hlain, jeho zástupce Soe Win, nový předseda svazové volební komise Thein Soe, který se podílel na zrušení výsledků voleb z listopadu 2020, a další osoby ve vysokých funkcích v rámci myanmarských ozbrojených sil. Na tyto osoby se vztahuje zákaz cestování (zákaz vstupu na území EU nebo průjezd přes ně) a zmrazení majetku (zmrazení finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, kterými sankcionované osoby disponují v EU). Zároveň nesmí být těmto osobám zpřístupněny žádné finanční prostředky ze strany občanů či společností z EU. Tato omezující opatření, spolu s již dříve avizovaným pozastavením finanční pomoci vládě a vládním orgánům, o nichž se lze domnívat, že legitimizují myanmarskou vojenskou juntou⁴⁷ a intenzivním diplomatickým úsilím, představují důraznou reakci EU na situaci v Myanmaru/Barmě. V platnosti také zůstávají dřívější omezující opatření EU, jako je embargo na zbraně a vybavení, které by mohly být použity k vnitřním represím, zákaz vývozu zboží dvojího užití určeného pro příslušníky ozbrojených sil a pohraniční policie, a další. Na seznamu osob podléhajících sankcím je také stále čtrnáct osob odpovědných za spáchání činů proti populaci Rohingyů.⁴⁸ Dle vyjádření vysokého představitele rovněž EU plánuje uvalit sankce na ekonomické subjekty vlastněné nebo kontrolované myanmarskou armádou a ty, ze kterých armáda získává příjmy.⁴⁹ EU bude nadále přezkoumávat všechny své politické možnosti včetně dalších případných omezujících opatření, tak aby tato opatření neměla nepříznivý dopad na širokou veřejnost. Zároveň bude EU pokračovat v podpoře obyvatel a demokratické transformace v Myanmaru/Barmě.⁵⁰

---

⁴⁴ Více informací k dispozici na: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1863106.shtml

⁴⁵ Příslušné právní akty byly zveřejněny v Úředním věstníku. K dispozici na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:099I:FULL&from=EN>

⁴⁶ Více k tématu viz Přehled SZBP č. 2/2021, s. 8-9. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Přehled platných omezujících opatření a seznam osob podléhajících sankcím k dispozici na:

[https://www.sanctionsmap.eu/api/v1/pdf/regime?id\[\]=8&include\[\]=lists&lang=en](https://www.sanctionsmap.eu/api/v1/pdf/regime?id[]=8&include[]=lists&lang=en)

⁴⁹ Foreign Affairs Council – March 2021. Press conference – Part 2. Newsroom.consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://newsroom.consilium.europa.eu/events/20210322-foreign-affairs-council-march-2021>

⁵⁰ Myanmar/Barma: EU uložila sankce vůči jedenácti osobám v souvislosti s nedávným vojenským převratem a následnými represemi. Consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/22/myanmar-burma-eu-sanctions-11-people-over-the-recent-military-coup-and-ensuing-repression/>

Závěry o strategii EU v oblasti kybernetické bezpečnosti

Rada přijala **závěry týkající se strategie kybernetické bezpečnosti EU pro digitální dekádu**^{51,52}. V závěrech Rada zdůrazňuje, že kybernetická bezpečnost je základem pro budování odolné, zelené a digitální Evropy, a vyzdvihla potřebu zvyšovat povědomí o kybernetických otázkách na politické a strategické úrovni rozhodování a zlepšovat informovanost široké veřejnosti a podporovat kybernetickou hygienu. **Klíčovým cílem EU je dosáhnout strategické autonomie při současném zachování otevřené ekonomiky, což zahrnuje posílení schopnosti činit autonomní rozhodnutí týkající se kybernetické bezpečnosti.** K tomu je třeba určit a omezit strategické závislosti a zvýšit odolnost nejcitlivějších průmyslových ekosystémů a specifických oblastí. V oblasti kybernetické diplomacie je cílem EU podílet se na předcházení konfliktům, zmírňování kybernetických hrozeb a větší stabilitě mezinárodních vztahů. **Prioritou by měla být podpora bezpečnosti a stability v kyberprostoru prostřednictvím intenzivnější mezinárodní spolupráce.** Zároveň Rada zdůrazňuje, že v kyberprostoru je třeba uplatňovat mezinárodní právo, a to zejména Chartu OSN v celém jejím rozsahu. Unie bude usilovat, aby další rozvoj norem a standardů byl v souladu s univerzálními hodnotami a hodnotami EU, tak aby internet zůstal globální, otevřený, svobodný, stabilní a bezpečný a aby se digitální technologie používaly ve shodě s právem, bezpečně a eticky. Rada jednoznačně podporuje, aby se v otázce správy internetu a kybernetické bezpečnosti využíval **model více zúčastněných stran.** Rada bere na vědomí, že **Komise hodlá zvýšit veřejné výdaje na kybernetickou bezpečnost a mobilizovat soukromé investice** v této oblasti. Rada se zájmem očekává rychlé provedení nařízení, kterým se zřizuje **Evropské průmyslové, technologické a výzkumné centrum kompetencí pro kybernetickou bezpečnost** a síť národních koordinačních center. Stejně tak očekává úsilí k vytvoření **unijních systémů certifikace kybernetické bezpečnosti** v souladu s aktem o kybernetické bezpečnosti. Rada bere na vědomí návrh Komise podpořit členské státy při **zřizování a posilování bezpečnostních operačních středisek (SOC) s cílem vybudovat síť SOC v celé EU** a dále sledovat a na základě signálů předvídat útoky na síť. Zároveň připomíná úsilí členských států zřídit za podpory EU **odvětvové, vnitrostátní a regionální skupiny pro reakce na počítačové bezpečnostní incidenty (týmy CSIRT) a vnitrostátní či evropská střediska pro sdílení a analýzu informací (ISAC)** jako součást účinné unijní sítě partnerství pro kybernetickou bezpečnost. Rada bere na vědomí možný **rozvoj zabezpečeného systému připojení**, jenž vychází z evropské kvantové komunikační infrastruktury (EuroQCI) a družicové komunikace v rámci státní správy Evropské unie (GOVSATCOM). Dále Rada vítá další diskusi o záměru Komise vytvořit **alternativní evropskou službu pro přístup na globální internet (iniciativa DNS4EU).** Rada zdůrazňuje potřebu společného úsilí Komise a členských států o **rychlejší přijímání klíčových internetových standardů včetně IPv6** a zavedených standardů zabezpečení internetu, stejně jako **posílení kybernetické bezpečnosti sítí 5G.** V tomto ohledu Rada naléhavě vyzývá členské státy, orgány EU a další příslušné zúčastněné strany, aby dále vyhodnocovaly situaci a vyměňovaly si informace a osvědčené postupy ohledně kybernetické bezpečnosti sítí 5G a pravidelně předkládaly Radě zprávy o dosaženém pokroku. Rada zdůraznila, že EU je odhodlána využít soubor opatření EU pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G a urychleně dokončit jeho zavedení. Úzká spolupráce mezi členskými státy, Komisí a agenturou ENISA v oblasti bezpečnosti sítí 5G by pak mohla být vzorem

⁵¹ Návrh závěrů Rady týkajících se strategie kybernetické bezpečnosti EU pro digitální dekádu.

Data.consilium.europa.eu [online], 9/3/2021 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6722-2021-INIT/cs/pdf>

⁵² Společným sdělením Strategie kybernetické bezpečnosti EU pro digitální dekádu a souvisejícími směrnicemi se zabýval Výbor pro evropské záležitosti PS PČR dne 17. února 2021. Usnesení je k dispozici na:

<https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=185158>

pro řešení dalších otázek v oblasti kybernetické bezpečnosti při současném respektování pravomocí členských států a zásad subsidiarity a proporcionality. Rada zdůrazňuje, že pro případ rozsáhlých a přeshraničních kybernetických incidentů a hrozeb je důležité **posílit spolupráci a sdílení informací mezi jednotlivými kybernetickými komunitami v EU** a propojit stávající iniciativy, struktury a postupy. Zároveň očekává návrh Komise k procesu, milníkům a harmonogramu pro vymezení **společné kybernetické jednotky**. Rada zdůraznila potřebu **rozšířit a zlepšit schopnost orgánů v oblasti bezpečnosti a trestního soudnictví** (např. donucovacích a soudních orgánů) vyšetřovat a stíhat kybernetickou kriminalitu a podporovat mezinárodní jednání a pravidla EU pro přeshraniční přístup k elektronickým důkazům. Těmto orgánům musí být umožněn zákonný a cílený přístup k údajům, a to při plném dodržování základních práv a relevantních právních předpisů v oblasti ochrany údajů a při současném zachování kybernetické bezpečnosti. Zároveň Rada uznává význam **strategické zpravodajské spolupráce v oblasti kybernetických hrozeb a činností** a vyzývá členské státy, aby přispívaly k činnosti Zpravodajského a informačního centra EU (EU INTCEN) a aby prozkoumaly návrh na možné zřízení pracovní skupiny členských států pro kybernetické zpravodajské informace s cílem posílit specializovanou kapacitu střediska INTCEN v této oblasti. Rada vítá probíhající jednání o zavedení **společných pravidel pro bezpečnost informací**. Rada se také zavazuje ke zvýšení efektivnosti a účinnosti souboru nástrojů pro diplomacii v oblasti kybernetiky, které by měly přispět k prosazování bezpečnosti na mezinárodní úrovni. Je proto důležité **posílit spolupráci s mezinárodními organizacemi a partnerskými zeměmi**. V tomto ohledu Rada vyzdvihuje význam silného transatlantického partnerství. Rada se zájmem očekává nadcházející **návrh přezkumu politického rámce EU pro kybernetickou obranu (CDFP)**. Aspekty kybernetické bezpečnosti a obrany by měly být plně začleněny do širší oblasti bezpečnosti a obrany, zejména v souvislosti s prací na Strategickém kompasu. Rada se také domnívá, že k tomu přispěje připravovaná „Vojenská vize a strategie pro kyberprostor jako oblast operací“. Zároveň podporuje úsilí, jež bylo vynaloženo na zlepšení civilně-vojenských synergií. **Rada vítá návrh na vypracování agendy EU pro budování vnějších kybernetických kapacit, návrh na vytvoření Rady EU pro budování kybernetických kapacit a zřízení a zavedení sítě EU pro budování kybernetických kapacit (EU CyberNet)**. S ohledem na víceletý charakter některých iniciativ Rada vyzývá Komisi a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, aby vypracovali podrobný prováděcí plán, jenž určí priority a harmonogram plánovaných opatření.

Zasedání Evropské rady

Dne 25. března 2021 zasedala Evropská rada formou video konference. Ze zahraničněpolitických témat byly na programu situace ve východním Středomoří a vztahy EU s Tureckem a nejnovější vývoj vztahů s Ruskem. K videokonferenci se také připojil prezident USA Joe Biden, se kterým lídři jednali o **transatlantických vztazích**⁵³. V rámci eurosummitu v rozšířeném formátu⁵⁴ rovněž jednali s prezidentkou Evropské centrální banky (ECB) Christine Lagardeovou a s předsedou Euroskupiny Paschalem Donohoem o mezinárodní úloze eura. Ve svém prohlášení pak vyjádřili podporu **posílení pozice eura na světové scéně** s cílem posílit strategickou autonomii EU a současně

⁵³ Úvodní proslov předsedy Charlese Michela na videokonferenci vedoucích představitelů EU s prezidentem USA Joem Bidenem k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/25/introductory-remarks-by-president-charles-michel-at-the-videoconference-of-eu-leaders-with-us-president-biden/>

⁵⁴ Více informací k dispozici na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/euro-summit/2021/03/25/>

zachovat otevřenou ekonomiku, přispět ke stabilitě celosvětového finančního systému a podpořit evropské podniky a domácnosti.⁵⁵

Východní Středomoří

Evropská rada uvítala **společné sdělení o aktuálním stavu politických, hospodářských a obchodních vztahů mezi EU a Tureckem**⁵⁶ vypracované na základě požadavku Evropské rady z prosince 2020. Lídři uvítali zmírnění napětí ve východním Středomoří díky zastavení protiprávních vrtných činností, obnovení dvoustranných rozhovorů mezi Řeckem a Tureckem, a nadcházející jednání o kyperské otázce pod záštitou OSN. Pokud bude tato dynamika zachována a budou splněny podmínky vytyčené v předchozích závěrech Evropské rady⁵⁷, je **EU připravena spolupracovat s Tureckem na posílení spolupráce v oblastech společného zájmu** a přijmout další rozhodnutí na červnovém zasedání Evropské rady:

- Evropská rada vyzvala Komisi, aby zintenzivnila rozhovory s Tureckem v otázkách **celní unie** a zároveň vyzvala Radu, aby pracovala na mandátu pro modernizaci celní unie; Rada může tento mandát přijmout s výhradou dalších pokynů Evropské rady;
- EU je připravena zahájit s Tureckem dialogy na vysoké úrovni o **otázkách společného zájmu**, jako je veřejné zdraví, klima a boj proti terorismu, jakož i o regionálních otázkách;
- Evropská rada vyzvala Komisi, aby prozkoumala, jak posílit spolupráci s Tureckem v **oblasti mezilidských kontaktů a mobility**.

Lídři rovněž **vyzvali Turecko, aby se zdrželo obnovených provokací nebo jednostranných akcí**, které jsou v rozporu s mezinárodním právem. Pokud by k takovým krokům došlo, je EU připravena využít nástroje a možnosti, které má k dispozici, k obraně svých zájmů a zájmů svých členských států, jakož i k udržování regionální stability. Lídři zároveň ocenili, že Turecko přijalo přibližně 4 miliony syrských uprchlíků a souhlasili s pokračováním pomoci ze strany EU uprchlíkům a hostitelským komunitám. Evropská rada vyzvala Komisi, aby Radě předložila **návrh na pokračování financování pomoci syrským uprchlíkům** v Turecku, v Jordánsku, Libanonu a dalších oblastech regionu. V rámci širší strategie EU zahrnující všechny migrační trasy by měla být **posílena spolupráce s Tureckem, zejména v oblastech ochrany hranic, boje proti nelegální migraci a navracení nelegálních migrantů a odmítnutých žadatelů o azyl do Turecka**, v souladu s prohlášením EU a Turecka uplatňovaných nediskriminačním způsobem.

EU je nadále odhodlána usilovat o **komplexní urovnání kyperského problému** v souladu s příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN (zejména s rezolucemi 550⁵⁸, 789⁵⁹ a 1251⁶⁰). Evropská rada se zájmem očekává obnovení jednání pod záštitou OSN, jichž se bude EU účastnit jako pozorovatel a jmenuje zástupce do zprostředkovatelské mise OSN.

---

⁵⁵ Videokonference členů Evropské rady, 25. března 2021 – Hlavní výsledky. Consilium.europa.eu [online], 25/3/2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2021/03/25/>

⁵⁶ Dokument k dispozici zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0008&from=EN>

⁵⁷ Viz Přehled SZBP č. 10/2020, s. 5, Přehled SZBP č. 11/2020, s. 5, a Přehled č. 12/2020, s. 9. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>

⁵⁸ Dokument k dispozici na: <https://digitallibrary.un.org/record/67600>

⁵⁹ Dokument k dispozici na: <https://digitallibrary.un.org/record/154294>

⁶⁰ Dokument k dispozici na: <https://digitallibrary.un.org/record/275429?ln=en>

Hlavním zdrojem znepokojení je **otázka právního státu a základních práv**. Dialog o těchto otázkách je i nadále nedílnou součástí vztahů mezi EU a Tureckem. Evropská rada také očekává pozitivní přispění Turecka k řešení regionálních krizí v Libyi, Sýrii a jižním Kavkazu.

Evropská rada vyzvala vysokého představitele, aby pokročil v práci na mnohostranné konferenci o východním Středomoří. Lídři budou dále sledovat vývoj v této oblasti a usilovat o koordinovaný přístup s partnery. K tématu se vrátí na zasedání v červnu 2021.

Rusko

Jednání Evropské rady o vztazích EU s Ruskem předcházel telefonický hovor předsedy Charlese Michela s prezidentem Vladimírem Putinem dne 22. března 2021. Mezi EU a Ruskem je v této době neshoda v mnoha oblastech, vztahy jsou podle předsedy Michela na historickém dně. Předseda Michel zopakoval stanovisko EU týkající se pěti hlavních zásad⁶¹ a řekl, že vztahy s Ruskem se mohou změnit pouze v případě, že dojde k vytrvalému pokroku v oblastech, jako jsou minské dohody, zastavení hybridních činností a kybernetických útoků na členské země EU, a respektování lidských práv. V tomto ohledu předseda Michel opětovně zmínil požadavek EU k propuštění Alexeje Navalného a transparentního vyšetření pokusu o jeho zavraždění.⁶² Evropská rada byla poté na svém zasedání pouze informována o nejnovějším vývoji vztahů mezi EU a Ruskem. Strategická rozprava bude uspořádána na některém z nadcházejících zasedání Evropské rady.

---

⁶¹ Přehled k dispozici na: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eeas-eu-russia_relation-en-v15.pdf

⁶² Readout of the telephone conversation between President Charles Michel and Russian President Vladimir Putin. Consilium.europa.eu [online], 22/3/2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/03/22/readout-of-the-telephone-conversation-between-president-charles-michel-and-russian-president-vladimir-putin/>

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Přehled vnější činnosti EU; EU a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Ibrahim, K; Buňatová, K.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP 3/2021	První vydání edice: leden 2005
Datum: 1. – 31. březen 2021	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova:	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
Albánie; Hongkong; Macao; FAC; Ukrajina; sankce; Sýrie; SZBP; Evropská rada; Myanmar/Barma; Rusko; Turecko; jižní sousedství; Evropský mírový nástroj; kybernetická bezpečnost; východní Středomoří; Gruzie.	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Klára Ibrahim (SZBP), tel. 2241, email: ibrahimk@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz